

Pārskats par naftas produktu atkritumiem 2007. gadā

Informācija par naftas produktus saturošajiem atkritumiem un to apsaimniekošanu 2007. gadā apkopota saskaņā ar 2001.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 529 „Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība” 12. punktu. Naftas produktu atkritumi ir jebkuras minerālas izcelsmes smēreļļas un rūpnieciskās eļļas (piemēram, lietotas iekšdedzes dzinēju un pārnese kārpu eļļas, minerālās smēreļļas, turbīnu eļļas un hidrauliskās eļļas), kuras pēc savām tehniskajām īpašībām vairs nav derīgas to sākotnēji paredzētajam lietošanas mērķim.

Šajā pārskatā ir apkopoti dati par atkritumiem, kuru sastāvā ir jebkāda veida naftas produkti. Visi šie atkritumi atbilstoši Latvijas vides aizsardzības normatīvajiem aktiem tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi. Informācijas apkopojums sagatavots, izmantojot valsts statistiskā pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” datus un veicot to analīzi. Pārskatus iesniedz operatori un komersanti, kuri ir sadzīves un bīstamo atkritumu radītāji un kuri reģionālajās vides pārvaldēs ir iesnieguši pieteikumu vai saņēmuši atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Pārskats ir jāiesniedz arī visām personām (fiziskām vai juridiskām), kurām ir izsniegta jebkādas atkritumu apsaimniekošanas atļaujas.

Radīto un savākto naftas produktu atkritumu daudzumi ir apkopoti pa atkritumu nodaļām (pēc atkritumu klasifikatora 2 ciparu koda), grupām (pēc atkritumu klasifikatora 4 ciparu koda) un klasēm (pēc atkritumu klasifikatora 6 ciparu koda), kā tas noteikts ar 2004.gada 30. novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 985 „Par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus” un ietver šādus atkritumu veidus:

- Naftu saturoši urbšanas dubļi un atkritumi - atkritumu klase 010505,
- Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes - atkritumu klase 050105;
- Eļļu atkritumi (izņemot pārtikas eļļas - 05 un 12 nodaļas) - atkritumu nodaļa 13;
- Eļļas filtri - atkritumu klase 160107;
- Naftas produktus saturoši atkritumi - atkritumu klase 160708;
- Naftas produktu reģenerācijas atkritumi - atkritumu grupa 1911.

Uzņēmumu (organizāciju) skaits, kuri par radītajiem naftas produktus saturošajiem atkritumiem 2007.gadā atskaitījās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”, kā arī to radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums reģionālā (lielo pilsētu un rajonu) griezumā, dots 1.tabulā. Uzrādītais uzņēmumu un organizāciju kopskaits - 875 organizācijas neatspoguļo visas organizācijas (uzņēmumus), kas savas saimnieciskās darbības rezultātā rada naftas produktus saturošus atkritumus, jo ne visas organizācijas atskaitās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”. Kopumā pa valsti savāktais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums ir lielāks (skat. aprēķinus), nekā 1. tabulā apkopotais radītais naftas produktus saturošo atkritumu apjoms.

Daļa uzņēmumu, kas rada naftas produktus saturošus atkritumus, paši tos arī pārstrādā. Daļā uzņēmumu, kuri ir naftas produktus saturošu atkritumu radītāji, atstrādātās eļļas tiek izmantotas atkārtoti.

**Radīto naftas produktus saturošo atkritumu daudzums un bilance 2007. gadā
(uzņēmumu un organizāciju dati, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3 - Pārskats par atkritumiem”; reģionālais griezumš)**

Teritorija	Organizāciju skaits	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam vai uz vietas uzņēmumā pārstrādāts (t)	Uzkrāts gada beigās (t)
Rīga	238	118,807	2741,313	2774,076	86,045
Daugavpils	46	192,358	583,647	602,865	173,14
Jelgava	35	29,918	495,985	481,348	44,555
Jūrmala	17	5,343	39,763	38,855	6,251
Liepāja	34	1303,798	2735,465	2555,775	1483,488
Rēzekne	39	20,379	71,057	77,173	14,262
Ventspils	26	149,745	529,495	532,483	146,757
Aizkraukles rajons	17	14,749	61,182	50,004	25,927
Alūksnes rajons	1	0,12	0,148	0	0,268
Balvu rajons	14	3,148	4,229	2,523	4,854
Bauskas rajons	17	5,568	39,480	37,542	7,506
Cēsu rajons	35	10,258	110,779	102,996	18,041
Daugavpils rajons	13	543,228	28,184	546,665	24,747
Dobeles rajons	22	19,183	130,591	9,026	140,748
Gulbenes rajons	20	1,43	8,648	2,726	7,352
Jelgavas rajons	13	38,603	53,998	78,044	14,558
Jēkabpils rajons	13	12,544	33,817	36,21	10,151
Krāslavas rajons	25	7,38	32,740	2,750	37,370
Kuldīgas rajons	3	0,397	7,163	7	0,560
Liepājas rajons	11	5,253	25,412	22,73	7,935
Limbažu rajons	14	0,93	60,96	57,941	3,949
Ludzas rajons	29	1,709	8,115	7,896	1,928
Madonas rajons	5	4,6	6,4	0,94	10,06
Ogres rajons	21	6,247	347,457	12,192	341,512
Preiļu rajons	3	0,79	1,975	1,245	1,52
Rēzeknes rajons	17	1,32	2,190	2,737	0,773
Rīgas rajons	44	21,170	141,137	139,005	23,301
Saldus rajons	11	1,215	13,078	11,278	3,015
Talsu rajons	11	2,335	32,599	30,141	4,793
Tukuma rajons	34	19,158	192,955	197,883	14,231
Valkas rajons	12	8,35	38,42	36,77	10
Valmieras rajons	32	20,267	93,685	91,816	22,136
Ventspils rajons	3	3,6	14,538	15,937	2,201
Kopā:	875	2573,899	8686,603	8566,571	2693,931

Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums no uzņēmumiem un organizācijām, kas atskaitās ar „Nr.3 - Pārskats par atkritumiem”, salīdzinot ar 2006.g. ir samazinājies par 284 tonnām jeb 3,1 %, kaut gan uzņēmumu skaits ir palielinājies par 201.

**Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums atkritumu klašu griezumā
(dati no uzņēmumiem un organizācijām, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3 -Pārskats par atkritumiem”)**

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam vai uz vietas uzņēmumā pārstrādāts (t)	Uzkrāts gada beigās (t)
050105	Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes	8,96	0,37	0,32	9,01
130101	Hidrauliskās eļļas, kas satur polihlorētos bifenilus (turpmāk – PHBs) vai polihlorētos terfenilus (turpmāk – PHTs)	0,38	44,774	0	45,154
130109	Hlorētas minerālās hidrauliskās eļļas	-	0,5	0,5	-
130111	Sintētiskās hidrauliskās eļļas	0,025	0,839	0,8	0,064
130112	Bioloģiski viegli noārdāmas hidrauliskās eļļas	-	1,5	1,5	-
130113	Citas hidrauliskās eļļas	4,218	7,844	0,6	11,461
130204	Hlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	0,52	2,328	2,18	0,668
130205	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	47,332	565,646	246,463	366,516
130206	Sintētiskās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	16,450	133,849	138,465	11,884
130207	Bioloģiski viegli noārdāmas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	0,024	0,156	0,18	-
130208	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	335,168	1900,272	1830,443	404,997
130301	Izolācijas un siltumnesēju eļļas, kas satur PHBs vai PHTs	-	2,483	0	2,483
130307	Nehlorētas minerālās izolācijas un siltumnesēju eļļas	9	7,913	16,898	0,015
130308	Sintētiskās izolācijas un siltumnesēju eļļas	-	0,02	0	0,02
130310	Citas izolācijas un siltumnesēju eļļas	-	0,427	0,427	-
130401	Iekšējo ūdeņu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	-	3	3	-
130402	Molu notekcauruļu naftas produkti	-	24	24	-
130403	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	8	1453,38	1447,07	14,31
130501	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu cietie atkritumi	-	0,675	0,675	-
130502	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu nogulsnes	4,5	-	0	4,5
130503	Pārtvērēju nogulsnes	7,45	30,15	20,45	17,15
130506	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti	96,8	176,555	202,655	70,7

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam vai uz vietas uzņēmumā pārstrādāts (t)	Uzkrāts gada beigās (t)
130507	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	38,5	1513,7	1416,2	136
130508	Atkritumu maisījumi no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	-	6,2	6,2	-
130701	Degeļļa un dīzeļdegviela	-	172,784	55,784	117
130802	Citas emulsijas	2,8	71,8	68,9	5,7
130899	Citur neklasificēti eļļu atkritumi	14,418	194,04	194,15	14,308
160107	Eļļas filtri	16,419	127,561	122,539	21,441
160708	Naftas produktus saturoši atkritumi	1962,886	2242,437	2764,772	1440,551
191105	Notekūdeņu vietējās attīrīšanas nogulsnes, kuras satur bīstamas vielas	-	1,4	1,4	-
		2573,899	8686,603	8566,571	2693,931

Naftas produktu atkritumu savākšanu un pārstrādi veic atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi, kuriem ir izsniegtas attiecīgās darbības atļaujas, vai arī uzņēmumi, kuriem ir iespējas pārstrādāt naftas produktus savos ražošanas procesos. Ja salīdzina noteiktu atkritumu veidus (atkritumu klases), kas tiek nodoti apsaimniekošanas uzņēmumiem, un atkritumu veidus (klases), kas tiek savākti, tad uzņēmumi, kas nodod naftas produktu atkritumus uzrāda vairāk atkritumu veidu, nekā tie uzņēmumi, kas tos savāc. Tas izskaidrojams ar to, ka uzņēmumi, kas rada atkritumus, precīzāk var klasificēt savus naftas produktu atkritumus. Atšķirīgās klasifikācijas dēļ ne par visām atkritumu klasēm veidojas precīza gada bilance, bet atšķirības nav īpaši lielas. Apsaimniekošanas uzņēmumu savāktais un apstrādātais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums dots 4.tabulā. Salīdzinot ar 2006.gadu, reāli savāktais naftas produktu atkritumu daudzums **ir pieaudzis par ~ 7900 tonnām jeb 16%**.

Naftas produktus saturošo atkritumu apsaimniekošanu (savākšanu, īslaicīgu uzglabāšanu, transportēšanu, pārstrādi un apglabāšanu) 2007.gadā ir veikuši 44 uzņēmumi.

3. tabula

Naftas produktus saturošo atkritumu apsaimniekotāji 2007. gadā

Nr.	Organizācijas nosaukums	Organizācijas adrese
1	SVA SIA	Apvedceļš Nr.9, Saldus, LV-3801
2	'L & T' SIA	Vietalvas iela 5, Rīga, LV-1009
3	'MARTA' SIA	Kristapa iela 3-8, Rīga, LV-1046
4	'METKO' SIA	Kurzemes iela 51, Ventspils, LV-3602
5	'Tarāns' SIA	Lielā iela 62 b, Saldus, LV-3801
6	'VA MET' SIA	Hanzas iela 14c, Rīga, LV-1045
7	'AKTIVIA' SIA	Rostokas iela 38-9, Rīga, LV-1029
8	'KOMANDOR' SIA	Gaiļezera iela 4-112, Rīga, LV1078
9	SIA 'Stingers'	Mūrmuižas iela 18c, Valmiera, LV-4201
10	'Corvus Co' SIA	Rūpniecības iela 52, Rīga, LV-1045
11	'EIROFAST', SIA	Kr. Valdemāra 118-509, Rīga
12	SIA 'VV Vītoli'	'Sondori', Verēmu pag., Rēzeknes raj. LV-4647
13	'BETIKA DHG' SIA	Parādes iela 17-2, Tukums, LV-3101

Nr.	Organizācijas nosaukums	Organizācijas adrese
14	'DZELZSVĪRI' SIA	Malas ielā 6, Gulbene, LV-4401
15	'VENTBUNKERS' AS	Dzintaru iela 90, Ventspils, LV-3602
16	'AGROTEHNIKA' SIA	Īsā iela 2, Kuldīga, LV-3301
17	'EKO Latgale' SIA	Dunduru ielā 13a, Daugavpils
18	'LIEPĀJAS PB' SIA	Cukura iela 28, Liepāja, LV3401
19	SIA 'DZINTARJURA'	Sarkanmui_ as dambis 26, Ventspils, LV-3600
20	'VIESTARDS BV' SIA	Miera ielā 10, Auce, Dobeles rajons; Jurid.:Rīgas rajons, Stopiņu pag.
21	'ZAĻĀ NAFTA V' SIA	Ūnijas iela 36-21, Rīga, LV-1084
22	'DRUVAS PĀRTIKA' AS	Kuldīgas šoseja 4, Saldus pagasts, Saldus rajons, LV-3862
23	'SC AUTOCENTRS' SIA	Kalnsētas Autoserviss, Brocēnu l.t., Brocēnu novads, Saldus rajons,
24	'ANAKONDA AUTO' SIA	Bišu iela 17-37, Rīga, LV-1002
25	SIA 'Kurzemes Eļļas'	Lažas pag., Liepājas rajons, LV-3456
26	'LATGALES METĀLS' SIA	A.Pumpura iela 151, Daugavpils, LV-5404
27	'BALTIK EKO GROUP' SIA	Rāmuļu iela 2a, Rīga, LV-1005
28	'EKO OSTA' bezpeļņas SIA	Tvaika iela 39, Rīga, LV-1034
29	'Galaksis N' SIA, objekts	Kapsēdes iela 2d, Liepāja, LV3401
30	'VENTAMONJAKS SERVISS' SIA	Dzintaru 66, Ventspils
31	'CEMEX' SIA, cementa ražotne	Liepnieku ielā 15, Brocēni, Saldus rajons, LV3851
32	SIA 'LUDZAS APSAIMNIEKOTĀJS'	Kr.Barona iela 49, Ludza, LV-5701
33	'BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS' SIA	Demenes pagasts, Daugavpils rajons
34	'CORVUS CO' SIA Jelgavas reģions	Jelgava, Jelgavas reģions
35	'SG BALTIC' SIA, Jelgavas reģions	objekts:Jelgavas reģ. (jurid. Rīga, Rūpniecības iela 32b-304, Latvija,
36	'BRAXTON BUNKERING LIEPĀJA LTD' SIA	Baznīcas iela 18-6, Liepāja, LV-3401
37	'VIDES SERVISS' Bauskas pilsētas SIA	Salātu iela 7a, Bauska, LV-3901
38	'ZAĻĀ NAFTA V' SIA, Jelgavas reģions	objekts: Jelgavas reģionā (jurid.: Rīga, Ganību dambis 27, LV-1005)
39	'KURZEMES EĻĻAS' SIA, Jelgavas reģions	Kurzemes eļļas, Lažas pagasts, Liepājas pagasts, LV-3456
40	'EAST-WEST-Transit' SIA, Liepājas filiāle	Upmalas iela 21 Liepāja, LV-3401
41	'BAO' AS, Olaines BA dedzināšanas komplekss	Celtnieku iela 3a, Olaine, Rīgas raj., LV-2114
42	'BAO' AS, Gardenes bīstamo atkritumu novietne	Gardene, Auru pag., Dobeles rajons, LV-3704
43	'HIDROLATS' Liepājas speciālās ekonomiskās zonas SIA	Brīvības iela 103, Liepāja, LV-3401
44	'LIEPĀJAS SEZ PĀRVALDE', naftas produktus saturošo NAI	Liepājas ostas pietātne Nr.27, Liepāja, LV3401

Atkritumu pārstrādes (R - kods) un apglabāšanas veidi (D - kods), kas uzrādīti 4. tabulā, doti saskaņā ar 2004. gada 29. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.365 „Noteikumi par atkritumu pārstrādes, reģenerācijas un apglabāšanas veidiem”.

Naftas produktu atkritumu pārstrādē Latvijā visbiežāk pielieto 2 pārstrādes un 1 apglabāšanas darbību:

- R1 - Atkritumu izmantošana galvenokārt par degvielu vai citā veidā, lai iegūtu enerģiju;
- R9 - Naftas produktu un eļļu attīrīšana vai naftas produktu un eļļu atkārtota izmantošana;
- R12 - Atkritumu īpašību mainīšana, lai ar tiem veiktu jebkuras darbības, kas apzīmētas ar kodu R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10 un R11;
- D10 - Sadedzināšana uz sauszemes.

4.tabula

**Savāktais un apsaimniekotais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums
2007.gadā (apkopojums no pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”)**

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākumā (t)	Savākts (t)	Uzkrāts gada beigās (t)	Pārstrādes kods	Pārstrādāts (t)
050105	Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes	0,490	0,000	0,490		
130105	Nehlorētas emulsijas		9,545	9,545		
130205	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārneseļļas un smēreļļas		550,960	515,070	D10	35,890
130206	Sintētiskās motoreļļas, pārneseļļas un smēreļļas	0,506	1,000	1,506		
130208	Citas motoreļļas, pārneseļļas un smēreļļas	4124,376	3819,031	3563,087	R1	4376,120
					R9	4,200
130308	Sintētiskās izolācijas un siltumnesēju eļļas	1,600	0,000	1,600		
130403	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	1907,07	46825,517	10058,447	R9	34860,000
130506	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti		55,000	55,000		
130507	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām		4,281	4,281		
130508	Atkritumu maisījumi no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām		49,781	49,781		
130703	Citi kurināmie (arī to maisījumi)		1370,200	1370,200		
130802	Citas emulsijas		22,400		R12	22,400
130899	Citur neklasificēti eļļu atkritumi		1221,880	674,880	R9	547,000
160107	Eļļas filtri	110,410	142,727	210,907	R9	37,410
					D10	4,820
160708	Naftas produktus saturoši atkritumi	800,302	3335,360	499,612	R9	3495,000
					R12	141,050
		6944,754	57407,682	17014,406		43523,890

Atkritumeļļu daudzums, kas atbilst atkritumu klases kodam „130403 - citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti”, ir savākts no kuģiem, kas ienākuši Latvijas ostās. Pēc būtības šo

daudzumu nevajadzētu pieskaitīt pie Latvijā radītiem atkritumiem, kaut gan likumdošanā tas nav skaidri atrunāts. Jebkurā gadījumā šie naftas produktus saturošie kuģu tilpņu ūdeņi un nodotās eļļas tiek pārstrādāti Latvijā.

Lai noteiktu Latvijā radīto naftas produktu atkritumu daudzumu 2007.gadā, ir jāveic virkne aprēķinu – no kopējā savāktā atkritumu daudzuma ($Q_{kop} = 57\,407,682$ t) tiek atņemts savāktais navigācijas kuģu tilpņu naftas produktu daudzums ($Q_{kuģu} = 46\,825,517$ t); no iegūta lieluma ir jāatņem daudzums, ko nodod uzņēmumi (A un B kategorijas uzņēmumi), kas atskaitās par naftas produktu atkritumu radīšanu ($Q_{nod} = 8399,895$). Šim lielumam tad ir jāpieskaita to pašu uzņēmumu radītais naftas produktu atkritumu daudzums ($Q_{uzņ.rad} = 8686,603$ t).

Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2007.gadā:

$$[Q_{kop} - (Q_{kuģu} + Q_{nod})] + Q_{uzņ.rad} =$$

$$[57\,407,682 - (46\,825,517 + 8399,895)] + 8686,603 = 10\,868,873 \text{ (tonnas)}$$

Galvenie naftas produktus saturošo atkritumu apjoma un plūsmas raksturojošie rādītāji 2007. gadā:

- radīts no jauna – 10 868,873 tonnas;
- savākts – 57 407,682 tonnas (no tiem kuģu atkritumi – 46 825,517 tonnas);
- pārstrādāts – 43 523,890 tonnas;
- gada beigās uzkrāts pārstrādes uzņēmumos – 17 014,406 tonnas.

Salīdzinot ar 2006.gadu par **8827 tonnām jeb 45%** ir samazinājies radītais naftas produktu atkritumu daudzums Latvijas uzņēmumos. Tas ir ievērojams daudzums. Pārstrāde ir palielinājusies par 2655 tonnām, galvenokārt uz kuģu tilpņu ūdeņu pārstrādes rēķina.

Pārskatu sagatavoja:
LVĢMA Vides piesārņojuma informācijas nodaļas
Skaitļotāju/datu bāzu vadītājs
Intars Cakars
tel: +371 67032043
e-mail: intars.cakars@lvgma.gov.lv